

ОБЩА ПОЗИЦИЯ 2005/304/ОВППС НА СЪВЕТА

от 12 април 2005 година

относно предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти в Африка и за отмяна на Обща позиция 2004/85/ОВППС

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 15 от него,

като има предвид, че:

- (1) Основната отговорност за предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти на Африканския континент е на жителите на Африканския континент.
- (2) Международното право определя рамката на действията, които се предприемат в контекста на предотвратяването, управлението и разрешаването на конфликти в Африка.
- (3) Съветът за сигурност на ООН носи главната отговорност за поддържането на международния мир и сигурност в изпълнение на Хартата на Обединените нации.
- (4) При изготвянето на решенията на Съвета за сигурност на ООН защитата на позициите и интересите на Европейския съюз е напълно осигурена чрез прилагането на член 19 от Договора за Европейския съюз.
- (5) На 26 януари 2004 г. Съветът прие Обща позиция 2004/85/ОВППС за предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти в Африка¹.
- (6) На 22 ноември 2004 г. Съветът одобри план за действие на ЕПСО в подкрепа на мира и сигурността в Африка и изводите относно мира и сигурността в Африка, а на 13 декември 2004 г. одобри Насоките за изпълнение на Плана за действие. В този контекст Съветът подчерта допълващия характер на действията в рамките на ОВППС (включително и чрез ЕПСО помощта), фонд за мир за Африка, инструментите на Общността и действията на държавите-членки въз основа на двустранни споразумения.
- (7) Подкрепата за мира, стабилността и сигурността на континента е една от целите на Африканския съюз (АС), а мирното разрешаване на конфликти между държавите членки е един от принципите, залегнал в акта за създаването на АС. Предотвратяването, управлението и разрешаването на конфликти в Африка е предмет на диалог с Организацията за африканско единство и нейния наследник АС; те са включени в Декларацията от Кайро и Плана за действие. АС и африканските субрегионални организации са основните участници в предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти в Африка.

¹ ОВ L 21, 28.1.2004 г., стр. 25.

(8) Ефективното предотвратяване на конфликти изисква стратегии за създаването на условия за изграждането на стабилна и предвидима международна среда, както и всеобхватна и балансирана помощ за програми за развитие, за да се намалят напреженията, които могат да предизвикат насилие и конфликти; значимостта на икономическите фактори при конфликтите в Африка, както и потенциала на дипломатическите и икономически мерки за предотвратяване и разрешаване на конфликти и насилие, също трябва да се взимат предвид.

(9) Има пряка връзка между предотвратяването на конфликти и демокрацията, правата на човека, върховенството на закона и доброто държавно управление, където сътрудничеството за развитие има стратегическа роля за укрепване възможностите за мирното управление на конфликти.

(10) Връзката между проблема HIV/СПИН и конфликтите изисква специално внимание във всички политики, отнасящи се до мира и сигурността. Във всяка фаза на даден конфликт, от предотвратяването до възстановяването, несигурността създава условия за ускоряването на разпространяването на пандемията. Разпространяването на HIV/ СПИН има сериозни обществено-икономически и обществени последици, както в краткосрочен така и в дългосрочен план.

(11) Европейската общност и нейните държави-членки сключиха Споразумение за сътрудничество с държавите от АКТЬ в Котону на 23 юни 2003 г.

(12) На 30 ноември 2000 г. Европейският парламент прие резолюция относно участието на жените в мирното разрешаване на конфликти; Съвместната парламентарна асамблея на АКТЬ - ЕС прие на 21 март 2002 г. Резолюция по въпросите на половете.

(13) На 8 декември 2003 г. Съветът прие Насоки относно децата и въоръжените конфликти,

ПРИЕ СЛЕДНАТА ОБЩА ПОЗИЦИЯ:

Член 1

1. ЕС допринася за предотвратяването, управлението и разрешаването на конфликти в Африка, като укрепва способността и средствата за действие на африканските страни в тази област най-вече с помощта на ускоряване на диалога с и в подкрепа на АС и субрегионалните организации и инициативи, както и с организации на гражданското общество. Като прави това, ЕС предприема по-нататъшни стъпки в подкрепа на координацията между различните евентуални участници, както и за по-близката координация на мерките, предприети от Общността и държавите-членки, по-точно в рамките на плана за действие на ЕПСО в подкрепа на мира и сигурността в Африка и насоките за неговото осъществяване.

2. ЕС, по-конкретно прилага плана за действие на ЕПСО в подкрепа на мира и сигурността в Африка, в съответствие с насоките, одобрени от Съвета. Подобрява се координацията в използването на приноса на държавите-членки и на

Общността и се проучват възможностите за изграждането на управленски механизъм за подпомагане набирането на доброволни помощи от държавите-членки.

3. Със засилването на своите възможности в сферата на управление на кризи и предотвратяване на конфликти, ЕС подобрява близкото си сътрудничество с ООН и съответните регионални и субрегионални организации за постигане на посочената по-горе цел. Сътрудничеството с ООН в управлението на кризи търпи по-нататъшно развитие в съответствие с и като част от спазването на Съвместната декларация за сътрудничество между ООН и ЕС в управлението на кризи от 23 септември 2003 г. ЕС, въпреки своето разбиране, че развитието на събитията в Африка са главно отговорност на африканците, остава в готовност да се ангажира със собствените си възможности, когато това е необходимо в процеса на управление на кризи в Африка.

4. ЕС разработва дългосрочни инициативи за предотвратяване на кризи и изграждане на мира, като осъзнава, че напредъка в тези области е необходима предпоставка и за африканските държави за изграждане и устойчиво развитие на капацитет за ефективно справяне с тероризма.

5. ЕС разработва действен, широкообхватен и интегриран подход, който служи и като обща рамка за действие на отделните държави-членки. Като част от него и за да разшири възможностите си за ранно реагиране, продължава извършването на годишно изследване от страна на Председателството, подпомогнато от Генералния секретар/върховния представител и на Комисията, за установяване и наблюдение на потенциални конфликти и изготвянето на варианти на политиката, необходима за предотвратяване на тяхното избухване или възобновяване.

Член 2

Политиката на ЕС се фокусира върху предотвратяване на избухването и разрастването на конфликти с помощта на средствата за ранно реагиране и за предотвратяване на възобновяването на конфликти. В този контекст, дейността на ЕС обхваща:

- предотвратяване на конфликти чрез откриване и премахване на по-дълбоките им структурни причини и, едновременно с това концентриране върху преките причини - задействащите фактори - за конфликтите,
- управление на кризи чрез насочване към фазите на изостряне по време на конфликти и подпомагане на усилията за поставяне на край на насилието, като мобилизира всички възможни мерки, включително политическа и практическа подкрепа за регионални и субрегионални инициативи за постигане и поддържане на споразумения за прекратяване на огъня между всички страни в конфликта, а когато е подходящо, реализирането на операция за управление на конфликти,
- създаване на условия за мир чрез оказване на подкрепа на инициативи за ограничаване на конфликти, както и разработване и устойчиво прилагане на решения за мирно разрешаване на такива конфликти,
- възстановяване чрез подкрепа за икономическото, политическото и социално възраждане на държавите след преустановяване на конфликта за предотвратяване на повторна ескалация на насилието и за установяване на траен мир.

Член 3

ЕС, с цел подобряване на своя принос към управлението на конфликти и реагиране при кризи, взема предвид следното:

- развитието в областта на международните правни системи, механизмите за разрешаване на конфликти, както и на съвместните решения на регионално ниво, и по-конкретно създаването на Съвет за мир и сигурност на АС през м. юни 2004 г.,

- институционално изграждане чрез увеличаване на ефективността на националните правоприлагащи и съдебни институции в Африка, включително и на техните възможности за противодействие на тероризма, а също така и чрез конкретизиране на дейности за подпомагане на африканските страни в изпълнение на техните ангажменти по силата на съществуващи международни инструменти в съответните области, в това число борбата срещу тероризма и незаконния трафик,

- подкрепа за процеса на ратификация и цялостно прилагане на Устава от Рим на Международния наказателен съд, който може да играе важна роля във формирането на съответните национални институции за борба с безнаказаността. Тук влиза и укрепването на институциите на съдебната власт, които играят важна допълваща роля в този контекст. Специално внимание се отделя на военновременните престъпления, включени в Устава от Рим на Международния наказателен съд, като например мобилизирането и записването на военна служба на деца, което има сериозно въздействие върху населението на страните засегнати от конфликти.

Член 4

1. ЕС търси начини за увеличаване на своята подкрепа за регионалните спогодби и усилия за избягване на конфликти, чрез засилване на корпоративната отговорност, укрепване на правовия ред, обучение за избягване на кризи, създаване на възможности за, *inter alia*, политически и икономически анализ, системи за ранно предупреждение, умения за водене на преговори и медиация, подобряване на международните механизми за санкции и прилагане на закона, разработване на механизми за справяне с икономическите фактори, предизвикващи конфликти, а също и за укрепване на връзките между самите регионалните организации, както и между тях и местните, национални и регионални неправителствени участници в процеса и с представители на международната общност. Усилията за подкрепа на регионалните и субрегионални организации в областта на избягване на конфликти внимателно се координират от Общността и от държавите-членки за разработването на съвместни инициативи и действия, включително и съвместни програми, когато това е подходящо.

2. Сътрудничеството и помощта на ЕС за АС в областта на избягване, управление и разрешаване на конфликти се извършва с цел установяването на дългосрочно сътрудничество специално в рамките на дейности след срещата на високо равнище в Кайро.

Член 5

ЕС се стреми:

- да подкрепя обединяването на бъдещите действия за предотвратяване на конфликти в рамките на политиката за развитие и търговия на Общността, и свързаните с нея национални и регионални стратегии,
- да въвежда съответните индикатори за конфликти и инструменти за оценка на въздействието им върху развитието и търговското сътрудничество, за да се намали по този начин риска помощите и търговията да причиняват конфликти, а също така да увеличи до максимален предел положителния ефект от усилията за изграждане на мирни взаимоотношения,
- да създаде условия осезаемите положителни резултати да достигнат до населението като цяло,
- да подобри координацията между усилията на Общността и тези на държавите-членки в тази област,
- да подобри сътрудничеството за развитие и търговия с регионални, субрегионални и местни участници в процеса, за да осигури съвместимостта между отделните инициативи и подкрепата за дейностите на африканските страни,
- до координира своите усилия с тези на международните финансови институции.

Член 6

1. ЕС оказва подкрепа в дългосрочен план на африканските страни за разширяване на възможностите им за осъществяване на мироподдържащи операции на регионално, субрегионално и двустранно ниво, както и за капацитета им да допринасят за регионалната интеграция, мир, сигурност и развитие. Европейският съюз и държавите-членки, независимо от подкрепата си за развитие на възможностите на тези страни, продължават при всеки отделен случай да предвиждат разполагането на свои оперативни средства за предотвратяване на конфликти и управление на кризи в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на ООН и в близко сътрудничество с действията на ООН в региона. Тези съображения вземат предвид капацитета, създаден в рамките на ЕС, включително и изпращането на цивилен персонал за изпълнението на по-дългосрочни задачи, свързани с укрепването на мира.

2. Държавите-членки и Комисията обменят информация относно всички действия, които се предприемат за подпомагане и укрепване на капацитета на африканските страни за мироподдържащи операции, с цел подобряване координацията на съвместните инициативи и действия. Тази информация се

обобщава в годишния преглед по настоящата съвместна позиция, както е предвидено в член 14.

3. Държавите-членки и Комисията дават предимство на националните и регионални стратегии, както и на оценката на риска. Националните стратегии могат да се разработят с помощта на стандартизирани показатели и в сътрудничество с групи експерти. Оценката на риска и националните стратегии извличат по-голяма полза, когато използват по-широко местния експертен потенциал, както и информацията, предоставена от местни специалисти, преминали обучение по ранно предупреждение и оценка на риска.

4. Държавите-членки и Комисията се стремят да постигнат по-добра координация на двустранните действия в подкрепа на АС и африкански субрегионални организации, по специално Икономическата общност на западно-африканските страни (ИОЗАС), Общност за развитие на страните от Южна Африка, Междуправителствен орган за развитие, Икономическата общност на централно-африканските страни (ИОЦАС) и Икономическа и монетарна общност на Централна Африка, по отношение укрепването на капацитета на африканските страни за мироподдържащи операции

5. Държавите-членки и Комисията систематично отправят покани една към друга и към Председателството съответно, за участие в учения и семинари, организирани с цел укрепването на капацитета за опазване на мира в африканските страни.

6. В рамките на политическия диалог със заинтересовани трети страни като САЩ, Канада, Норвегия и Япония се търси координация и обмяна на информацията относно предприети действия в тази насока.

7. ЕС полага усилия за подобряване на координацията на своите действия с тези на ООН, и най-вече, с Отдела за операциите за опазване на мира при укрепване на капацитета на африканските страни за мироподдържащи операции.

8. ЕС анализира най-добрите начини за координация на усилията в областта на обучението и провеждането на учения.

9. По конкретни поводи ЕС разглежда възможността за лансиране, от свое собствено име, на програми за укрепване на капацитета, отделно или съвместно с програми, лансирани от отделни държави-членки. Такива могат да включват както малки мисии за наблюдатели от африкански организации по време на мироопазващи учения на ЕС, така и големи по мащаб програми за обучение.

Член 7

Държавите-членки продължават да реализират рестриктивна политика върху износа на оръжия, прилагайки изцяло Правилника за износ на оръжия на ЕС.

Като осъзнават, че наличието и натрупването на оръжия, надхвърлящи необходимия за сигурността обем, може да се превърне в дестабилизиращ фактор, както и че ограничаването на незаконния трафик на оръжия е ключов за намаляване на напрежението и стабилизиране на процесите на помирение, държавите-членки и Комисията трябва:

- да сътрудничат за издигане на международния авторитет спрямо всяко наложено оръжейно ембарго и други, свързани с това решение на Съвета за сигурност на ООН, както и да поддържат инициативите за ефективното прилагане на такива мерки,

- да продължават активно да подкрепят и съблюдают регионалните инициативи, допринасящи за предотвратяването и борбата с международния трафик на оръжие,

- да сътрудничат за стимулирането на асоциираните страни да се присъединяват към приетите принципи и взетите мерки от ЕС. ЕС обмисля оказването на по-нататъшна подкрепа на усилията на африканските страни за подобряване на контрола върху производството, вноса, и износа на оръжия, а също така и за контрола и изземването на свръхзапасите от стрелково оръжие, а също така и на усилията на африканските страни да решат проблемите, свързани със стрелково оръжие, в съответствие със Съвместно действие 2002/589/ОВППС, прието от Съвета на 12 юли 2002 г. относно приноса на Европейския съюз в борбата срещу дестабилизиращото натрупване и разпространение на леко стрелково и малокалибрено оръжие²,

- да продължат подкрепата си за програмата за действие на ООН относно всички форми на незаконна търговия с леко и стрелково оръжие, както и на преговорите по Протокола против незаконното производство и трафик на огнестрелно оръжие, части, компоненти и амуниции за него, допълващ Конвенцията на ООН срещу международната организирана престъпност, приета от Общото събрание на ООН на 31 май 2001 г.

Член 8

1. ЕС трябва:

- да се стреми към преодоляване на икономическите фактори, подклаждащи конфликти,

- да се стреми да подкрепя по-нататъшната интеграция на Африка в световната икономика и за създаването на условия за равен достъп за всички до възможностите, които тя предлага,

- да подкрепя икономическото и политическо сътрудничество под формата на регионални стабилизационни споразумения, да подпомага укрепването на взаимоотношенията между различните участници в процеса като мярка за

² ОВ L 191, 19.7.2002 г., стр.1.

предотвратяване на конфликти и възстановяване на мира след разрешаването им,

- да работи за повишаване на сигурността, че регионалните мерки за търговска интеграция в съответния политически контекст ще изградят мрежа от мерки за защита за уязвимите социални групи и в подкрепа на усилията за предотвратяване и разрешаване на конфликти.

2. ЕС също така трябва:

- да сътрудничи за повишаване на степента на спазване на всяко наложено ембарго относно незаконното използване и търговия със скъпо струващи стоки, както и на други решения на Съвета за сигурност на ООН, а също и да подкрепя инициативите за ефективното реализиране на такива мерки,

- да работи активно за намиране на средства за силното ограничаване на незаконното експлоатиране на природни ресурси, което съдейства за избухването, ескалацията и продължаването на конфликти,

- да използва рестриктивни мерки, където това е подходящо, включително икономически и финансови санкции, насочени срещу участници в конфликти, които извличат печалба от тяхното избухване и задълбочаване. В този контекст са необходими по-нататъшни дискусии относно (положителната или отрицателната) роля на частния сектор в сферата на предотвратяване и разрешаване на конфликти.

Член 9

По време на различните фази на конфликта, ЕС трябва:

- да оценява важната роля, която могат да играят „недържавните участници в конфликта“ за неговото подклаждане, предотвратяване или разрешаване. Във всички тези случаи тяхната роля и положителен принос трябва да бъдат взети под внимание,

- да стимулира прилагането на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността, като съдейства за съобразяването с гледната точка на жените при планирането, реализирането и оценяването на влиянието на конфликта, нуждите на отделните участници в конфликта, а също и нивото и характера на участието в процеса на взимане на решение при предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти, както и при преговори относно мирния процес,

- да разгледа ефективно и всеобхватно кратко-, средно- и дългосрочното влияние на въоръжените конфликти върху децата, като използва широкия набор от инструменти, които има на свое разположение, а също така да се възползва от опита на минали и текущи дейности в тази насока, в съответствие с Резолюции 1460 и 1539 на Съвета за сигурност на ООН относно децата и въоръжените конфликти и с Насоките на ЕС относно

децата и въоръжените конфликти. Полага усилие за оказване на влияние върху трети страни участнички (правителствени, както и неправителствени организации включително и въоръжени групи) да предприемат ефективни мерки за защита на правата на децата, засегнати от въоръжени конфликти.

Член 10

Като цели да изгради вярна преценка за необходимостта от фокусирането на вниманието върху даден конфликт, дори и след приключване на острата му фаза и да допринесе за по-голямата последователност и систематичност в подхода към следвоенните ситуации в Африка, ЕС трябва:

- да развива и организира своя собствен капацитет, за да може да указва подкрепа на реформата на сектора на сигурността в рамките на демократичните принципи, съблюдаването на правата на човека, върховенството на закона и доброто държавно управление, най-вече в страни в преход от конфликт към устойчив мир,
- да продължи и консолидира своята подкрепа за справяне с проблемите произтичащи от дестабилизиращото натрупване и безконтролното разпространение на стрелково оръжие,
- да засили подкрепата си за разоръжаването и устойчивата реинтеграция на демобилизираните бойци, като се отделя специално внимание на специфичните за различните полове нужди, както и на нуждите на децата, наети за участие във военни действия,
- да увеличи помощта си за прочистването на полета с противопехотни мини, както и да подпомага информираността на населението относно мините, а също така и да съдейства за развитието на уменията и възможностите за разминиране в африканските страни,
- да продължи да подкрепя акции, целящи улесняването на реинтеграцията на разселени групи от населението след приключване на конфликта, като взема предвид Насоките и принципите за работа с вътрешноразселените групи от хора, разработени от върховния представител на ООН за бежанците,
- да стимулира помирението и да подкрепя, възстановяването, от което се нуждаят страните, в които току що е приключил конфликт, да подновят своите усилия и политика за дългосрочно развитие,
- като съблюдава Общата позиция 2003/444/ОВППС на Съвета от 16 юни 2003 г. относно Международния наказателен съд³, да подчертае отново в политическия диалог със своите африкански партньори силната си ангажираност в подкрепа на Международния наказателен съд и неговата позиция относно предложените от САЩ споразумения за неподсъдност.

³ ОВ L 150, 18.6.2003 г., стр. 67.

Член 11

ЕС прави оценка на възможностите за сътрудничество на национално и регионално ниво, като предлага пътища за разрешаване на проблемите, прилагайки богат набор от инструменти за справяне с проблема на връзката между радикализацията на религиозни групи и тяхната податливост на терористични влияния, в перспективата на предотвратяването на конфликти и възстановяването на мира. В този контекст ЕС взема предвид Съвместната декларация относно тероризма, приета от Конференцията на Министрите от ЕС и Африка на 11 октомври 2001 г. в Брюксел, както и Съвместната декларация относно тероризма, приета на Конференцията на Министрите от ЕС и Африка на 28 ноември 2002 г. в Уагадугу.

Член 12

ЕС създава предпоставки за превръщането на борбата с HIV/СПИН в неразделна част от стратегиите на ЕС за предотвратяване и премахване на конфликти. Необходимо е засилването на диалога с АС по тази тема на базата на принципното разбиране, че проблемите в Африка са отговорност на африканците. В този контекст, помощта за операциите за опазване на мира трябва да включва елементи на разяснителна работа и обучение по профилактиката на HIV/СПИН, в съответствие с Резолюция 1308 на Съвета за сигурност на ООН относно HIV/СПИН и международните операции за опазване на мира.

Член 13

Съветът отбелязва, че комисията възнамерява да насочи своите действия към постигането на целите и приоритетите на настоящата обща позиция, чрез подходящи мерки, предприети от Общността.

Член 14

Въз основа на доклада на Председателството, във взаимодействие с Генералния секретар/Върховния представител и Комисията, настоящата обща позиция и нейното изпълнение се разглежда всяка година и се променя, при необходимост.

Член 15

С настоящото Обща позиция 2004/85/ОВППС се отменя.

Член 16

Настоящата обща позиция влиза в сила в деня на нейното приемане.

Член 17

Настоящата обща позиция е публикувана в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Люксембург на 12 април 2005 година.

За Съвета:
Председател
J.-C. JUNCKER